

MEDIEREA CULTURALĂ - DE LA CONCEPT LA PRACTICĂ SAU LUNGUL DRUM PÂNĂ LA „CELĂLALT”

Coralia Costășⁱ
Oana Dragotăⁱⁱ

Abstract

The paper aims at providing a short introduction into the history of the concept of cultural mediation and the way it has evolved throughout the years. The article also proposes the presentation of this polysemic concept under several shapes, taking into account different meanings and geographical spaces, followed by a presentation of the cultural mediation activities implemented within "Moldova" National Museum Complex of Iași, Romania, as part of several European Projects over the last two years.

ARGUMENT. DE CE MEDIEREA CULTURALĂ?

Oamenii sunt diferiți. Cu cât este mai mare distanța fizică, morală, spirituală sau de orice alt fel dintre ei, cu atât capacitatea de a se înțelege și de a se accepta este mai mică. Familiaritatea cu mediul, cu persoanele din jurul nostru ne creează o stare de confort. În momentul în care suntem puși față în față cu lucruri sau concepte pe care nu le cunoaștem, suntem scoși din zona de confort. Pentru mulți, muzeul și, mai ales, mare parte din ceea ce se află în interiorul clădirii, de cele mai multe ori emblematic pentru urbea în care funcționează, constituie o uriașă necunoscută și

ⁱ Șef Secție Relații publice, marketing, logistică, proiecte, programe din cadrul Complexului Muzeal Național „Moldova” Iași.

ⁱⁱ Muzeograf la Muzeul de Artă din cadrul Complexului Muzeal Național „Moldova” Iași.

tocmai de aceea o provocare greu de acceptat. Faima edificiului, dar și arhitectura impozantă, creează uneori confuzii, temeri, neîncredere, intimidare.

Discriminarea este cauzată de teama de alteritate. De la segregare la discurs al urii și la extremism, panta este lină și drumul incredibil de scurt. De aceea este imperios necesar nu doar să demonstrăm, ci să și adoptăm, să practicăm cu adevărat peste tot în societate o atitudine incluzivă, să găsim calea mediană, care să permită dezvoltarea armonioasă a tuturor indivizilor.

Studii calitative au arătat că adesea, în societate, există idei preconcepute, fără un fundament solid, care îi împiedică pe mulți să treacă pragul unui muzeu. Printre acestea, regăsim presupunerea că arta și cultura în general sunt plictisitoare, sau că sunt destinate elitelor, sau teama că exponatele ar putea să nu fie suficient explicate, sau că în expoziție ar fi vorba despre civilizații mult prea îndepărtate, care nu își găsesc corespondent în societatea contemporană. Pe de altă parte, la întrebări menite să identifice cauzele pentru care obiectivele culturale nu se regăsesc întotdeauna printre opțiunile destinatarilor vizați, răspunsurile care se repetă cu o repetitivitate flagrantă sunt lipsa timpului și lipsa banilor, care acționează ca principale bariere ce împiedică vizitarea unui muzeu sau a unui centru cultural.¹

Toate aceste reacții se impun ca temă de reflecție și punct de plecare pentru profesioniștii din muzee atunci când concep și modelează oferta culturală și dispozitivele de vizitare asociate acesteia.

DEFINIȚIA ȘI ISTORICUL CONCEPTULUI

„Medierea este un cuvânt frumos”, afirmă Sylvie Octobre, care subliniază că dacă „în jargon profesional înseamnă rezolvarea unui potențial conflict”, pe tărâmul culturii aceasta „a devenit stindardul practicilor, acțiunilor și operațiunilor care au ca scop atât transmiterea valorilor culturale, cât și facilitarea experimentării individuale”. În ceea ce privește evoluția terminologică, sintagme precum „acțiune culturală”, „coordonare culturală” și „dezvoltare culturală” pot fi considerate drept „verișoarele” medierii, ale cărei „surori” sunt „predarea și practica de către amatori”.² Această încercare de determinare într-o manieră metonimică a unei filiații și a unor interdependențe față de alte activități ce se derulează în context cultural-muzeal, dincolo de posibilul zâmbet al celor ce ajung să citească aceste rânduri, este ea însăși

¹ Mandel, Birgit: *Interkulturelles Audience Development – Zukunftsstrategien für öffentlich geförderte Kultureinrichtungen*, [transcript] – Kultur und Museumsmanagement, transcript Verlag, Bielefeld, 2013, p. 21.

² Octobre, Sylvie: „Make Way for Mediation”, p. 8, in *Mediation. Experimental Approaches at the Centre Pompidou*, 2012, pp. 6-9.

o inițiativă cu rol de mediere, de transpunere în termeni izbitor de reali, de concreți, a unui set de operațiuni adesea vagi, lipsite de o definiție foarte exactă, care presupun abilități extinse, cunoștințe din domenii dintre cele mai diverse și, mai presus de orice, dorința de comunicare efectivă și eficientă.

La rândul său, Laurent Fleury evidențiază evoluția terminologică și praxiologică a unor concepte precum cel de *acțiune culturală* din anii 1960, de *animație culturală* spre finalul anilor 1960, de *dezvoltare culturală*, din anii 1970, până la *medierea culturală* din anii 1990. Tot el arată că dacă din perspectiva estetismului relația dintre creație, dintre opera de artă, și privitor se bazează pe contactul direct dintre cele două elemente, „sociologia introduce intermediari” în această relație, ceea ce adaugă o nouă „dimensiune”, mai exact o „dimensiune socială”, care este însăși „medierea”.³

Conceptul de mediere culturală este astfel unul recurent în Franța începând cu anii 1990. Deja în 1994, Elisabeth Caillet constata necesitatea medierii culturale drept consecință a unei puternice „mediatizări a culturii”, transformate în „industrie comercială”, dar și în marcă, în „mijloc de referință identitară”, în contextul avântului turismului cultural și al investițiilor constante în promovarea patrimoniului, fapt care a generat o creștere considerabilă din punct de vedere numeric a vizitelor muzeale, fără a se înregistra însă și un progres calitativ. În opinia sa, în timp ce creșterea numerică se explică prin trei axe - creșterea numerică a populației, dezvoltarea turismului cultural, în special în rândul străinilor, și „transformarea muzeelor în obiecte ale comunicării”, în agenți instigatori ai curiozității individuale dar și de grup - absența unei creșteri calitative comparabile se datorează faptului că disparitățile geografice și sociale nu au cunoscut la rândul lor o evoluție proporțională, în sensul diminuării lor marcante, efective, astfel încât să putem vorbi de un impact la nivelul calității experienței culturale.⁴

În anii 1970-1980, Centrul Pompidou introduce o serie de inovații menite să asigure prospectarea, primirea, formarea și fidelizarea publicului, printre care se regăsește și un sistem de adeziune care reunește două roluri specifice, acela de „aderent” și de „corespondent”, acesta din urmă acționând ca un pivot în jurul căruia se asociază cel puțin 10 „aderenți”. Corespondenții aveau funcții multiple. Ei

³ Fleury, Laurent: „L'influence des dispositifs de médiation dans la structuration des pratiques culturelles. Le cas des correspondants du Centre Pompidou”, p. 13, în *Lien social et Politiques*, no. 60, automne 2008, *Médiation culturelle: enjeux, dispositifs et pratiques*, pp. 13-24, <https://doi.org/10.7202/019442ar>.

⁴ Caillet, Elisabeth: „Les médiateurs culturels dans les musées”, p. 40, în *Bulletin des bibliothèques de France* (BBF), 1994, n° 5, pp. 40-43.

asigurau legătura între instituția culturală și publicul real sau potențial, îndepărtat de Centrul Pompidou din cauza anumitor factori de ordin geografic, social sau cultural. Practic, ei obțineau adeziunile, crescând astfel baza de vizitatori, de aderenți, și organizau vizitele în grup. Ei aveau și rolul de a informa vizitatorii prin date concrete și utile privind experiența de vizitare de la Centrul Pompidou. De asemenea, formulau evaluări în urma părerilor formulate de către aderenți.⁵

NEVOIA DE MEDIERE CULTURALĂ

Fleury arată că punctul de plecare al necesității medierii culturale se găsește într-o distanță, chiar într-un „divorț între artă și individ”, de care vorbește deja Nietzsche în *Nașterea tragediei* (1872), divorț ce va fi problematizat de către Simmel sub sintagma de „tragedia culturii” (1908). Fleury subliniază că în concepția lui Simmel lupta se dă între „cultura obiectivă” înțeleasă ca „ansamblu de forme culturale preexistente individului” și cultura „subiectivă”, specifică fiecărei ființe umane, care va fi pe de o parte permanent atrasă de această „masă de conținuturi culturale” și pe de altă parte copleșită de înțelegerea faptului că „nu și le va putea însuși”, nu le va putea asimila sau incorpora. Prin urmare, medierea culturală își propune să diminueze exact această ruptură definitivă pentru „tragedia culturii”, deschizând două perspective: cea a unei „pedagogii politice a culturii”, prin „instrumentalizarea instituțiilor în scopuri educative”, și cea a unei „praxeologii politice”, care instituie legături intense și puternice între indivizii unei aceleiași societăți.⁶

În contextul promovării obiectivelor culturale ca atracții turistice, acestea au devenit obiectul unor adevărate campanii de mediatizare, fapt ce a determinat creșterea numerică a beneficiarilor actului cultural. Astfel, Elisabeth Caillet arată că mediatizarea muzeelor are drept efect modificarea așteptărilor vizitatorilor, care „vin la muzeu pentru că se vorbește despre acesta, fără a ști exact ce vin să caute aici”. Din această cauză se naște și nevoia de „sensibilizare” a publicului prin adaptarea discursului și dezvoltarea de activități care să valorifice zona de interes a acestuia (educaționale, distractive, profesionale etc.). căreia se juxtapun și alte nevoi, adiacente: cea de recunoaștere a profesiei de mediator cultural, ca persoană de legătură care să asigure în muzee o plajă de activități menite să permită vizitatorilor o experiență memorabilă și să evite ca aceștia să se simtă inconfortabil în spațiul muzeal, izolați, derutați, intimidați și, implicit, nevoia de concepere și implementare a unor programe de formare profesională pentru domeniul medierii muzeale.

⁵ Fleury, *loc.cit.*, pp. 16-17.

⁶ *Ibidem*, p. 14.

Inventariind paleta de activități și domenii pe care mediatorul le poate aborda în activitatea sa, Caillet concluzionează: **„Medierea este atât un proces de trecere către celălalt, cât și un demers care acceptă discursul celuilalt”**.⁷

EFECTELE ȘI DUBLUL IMPACT AL MEDIERII CULTURALE

În cazul Centrului Pompidou, mediatizarea excesivă și oarecum necontrolată a culturii a determinat și o anumită rezistență la abordarea consumeristă a practicilor culturale, precum și regularizarea acestora prin adoptarea unor noi reguli și fidelizarea publicului beneficiar prin instaurarea unei practici repetitive de vizitare, rezultate din periodicizarea și tematizarea vizitelor. Această nouă abordare se bazează pe încrederea pe care aderentii o manifestau față de corespondent, personajul-far a cărei autoritate o recunoșteau și care ghida, pilota înțelegerea conținutului. **Corespondenții, prin acțiunea lor de mediere culturală, servesc de interfață între două sfere care altfel nu s-ar fi intersectat niciodată, individul și instituția.**⁸

În ceea ce privește impactul normativ al medierii culturale, acesta are legătură cu transformările practicilor de frecvență, metamorfozările relației cu patrimoniul, dintr-un punct de vedere mai curând calitativ decât cantitativ. Regularitatea acestor practici determină noi forme de comportament în rândul unor indivizi care altfel nu s-ar fi raportat la artă și patrimoniu cultural, nu ar fi simțit nevoia să relaționeze cu acest domeniu. Se poate vorbi, de asemenea, de un impact cognitiv care este reperat în „modurile de reprezentare ale relației individului cu arta” și care „structurează registrele de identificare cu instituția”. Acțiunile de mediere determină astfel modificarea percepției instituției de către public. Transformând parțial dar sensibil indivizii, mediatorii acționează ca o punte, care unește instituția de comunitate, o punte „care asigură trecerea de la rătăcire la încredere”.⁹

MEDIEREA CULTURALĂ VS. MEDI-ACTIUNEA CULTURALĂ

Considerăm util să aducem în discuție o altă sintagmă, conexasă celei de mediere culturală, așa-numita „medi-acțiune” culturală, de care vorbește Jean-Marie Lafortune, sintetizând atât asemănări, cât și diferențe între acestea. Astfel, dacă printre obiectivele medierii culturale se numără dezvoltarea categoriilor de public, îmbogățirea competențelor culturale, diminuarea sciziunilor sociale dar și

⁷ Caillet, *loc.cit.*, pp. 42-43.

⁸ Fleury, L., *loc.cit.*, p. 20.

⁹ *Ibidem*, pp. 21-22.

„cultura pentru toți”, medi-acțiunea culturală își propune să recunoască identități, să permită exprimări autonome, să reducă fragmentarea socială și să creeze o „cultură a tuturor”. În ceea ce privește modalitățile de intervenție ale fiecăreia dintre aceste căi de acțiune, Jean-Marie Lafortune arată că medierea culturală are la dispoziție măsuri și pași precum transmiterea, interpretarea și chiar „vulgarizarea”, simplificarea culturii, în timp ce în cazul medi-acțiunii se poate vorbi de o reînnoire a culturii care se produce drept urmare a unor astfel de abordări, de „coproducție și angajament” la nivel societal, de „pedagogie activă”.¹⁰

Astfel de precizări, chiar și foarte fugitive, au rol metodologic și sunt necesare în contextul în care paleta terminologică pentru a desemna o gamă din ce în ce mai vastă, mai dedicată și mai punctuală de activități se dezvoltă proporțional cu măsurile concrete la care se referă.

PROFESIONALIZAREA MESERIEI DE MEDIATOR CULTURAL

Manifestându-se în diverse forme, cu grade diferite de intensitate și de vizibilitate condiționate de spațiul geografic în care se desfășoară, implicând competențe adesea cameleonice, activitatea mediatorilor culturali nu este uniform recunoscută de la o țară la alta. Profesionalizarea meseriei de mediator cultural, adesea autoidentificat drept „homme – ascenseur”, este un proces recent, nefinalizat încă, după cum demonstrează Nathalie Mantoya, care vorbește și de „plasticitatea” conceptului și de tendința de a-l aplica în special în muzee și mai puțin în teatre sau opere.¹¹ Dacă în mediul muzeal francez, austriac sau german, mediatorul muzeal este astăzi o normalitate, un rol, un tip de post care este în unele cazuri chiar preponderent prezent și mai ales vizibil, uneori poate chiar specializat pe grupe de vârstă sau pe categorii sociale bine definite, în Italia întâlnim o situație oarecum ambiguă, în sensul în care în pofida numeroaselor cursuri de formare disponibile în oferta furnizorilor specializați¹² și a menționării profesiei în Carta națională a profesiilor muzeale aprobată în Conferința muzeelor italiene organizată la Roma în 2006, profesia în sine nu se regăsește totuși în lista profesiilor culturale enumerate în Legea 110/2014 din această țară.¹³ Tot în spațiul central european, în

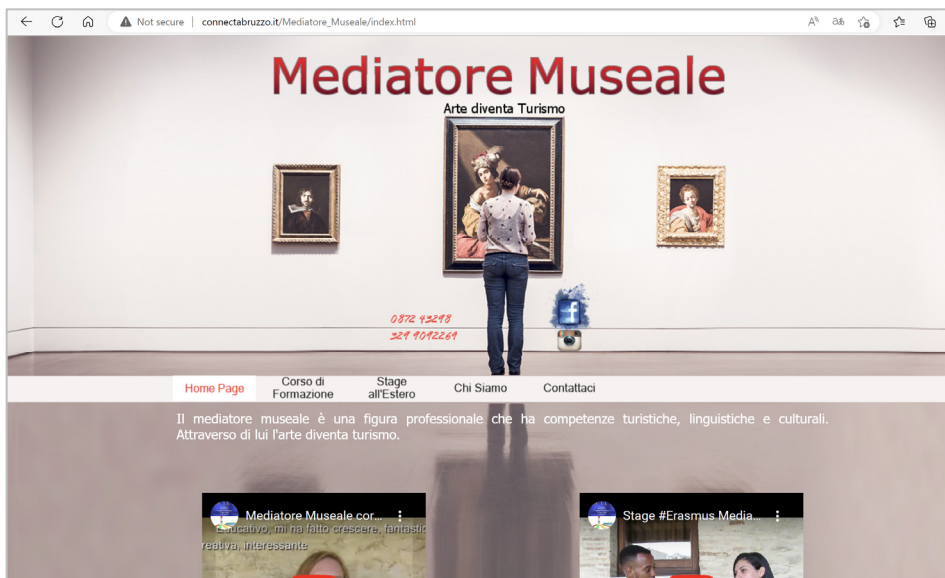
¹⁰ Lafortune, Jean-Marie: „De la médiation à la médiation: le double jeu du pouvoir culturel en animation”, p. 59, în *Lien social et Politiques*, no. 60, automne 2008, *La médiation culturelle: enjeux, dispositifs et pratiques*, pp. 49-60, <https://doi.org/10.7202/019445ar>.

¹¹ Mantoya, Nathalie: „Médiation et médiateurs culturels : quelques problèmes de définition dans la construction d’une activité professionnelle”, pp. 32-33, în *Lien social et Politiques*, no. 60, automne 2008, *La médiation culturelle : enjeux, dispositifs et pratiques*, pp. 25-35. <https://doi.org/10.7202/019443ar>.

¹² http://connectabruzzo.it/Mediatore_Museale/index.html.

¹³ Cf. <https://www.miriconosci.it/iii-iv-mediatores-culturelle-museale/>.

Elveția, întâlnim o Asociație a Mediatorilor Muzeali și chiar specializări la nivel de master în domeniul medierii culturale, furnizând o introducere în teoria și metodele medierii culturale, în pedagogia muzeală și management de proiecte, precum și instrumente dedicate de lucru pentru inițierea, planificarea, implementarea și evaluarea activităților de mediere muzeală.¹⁴

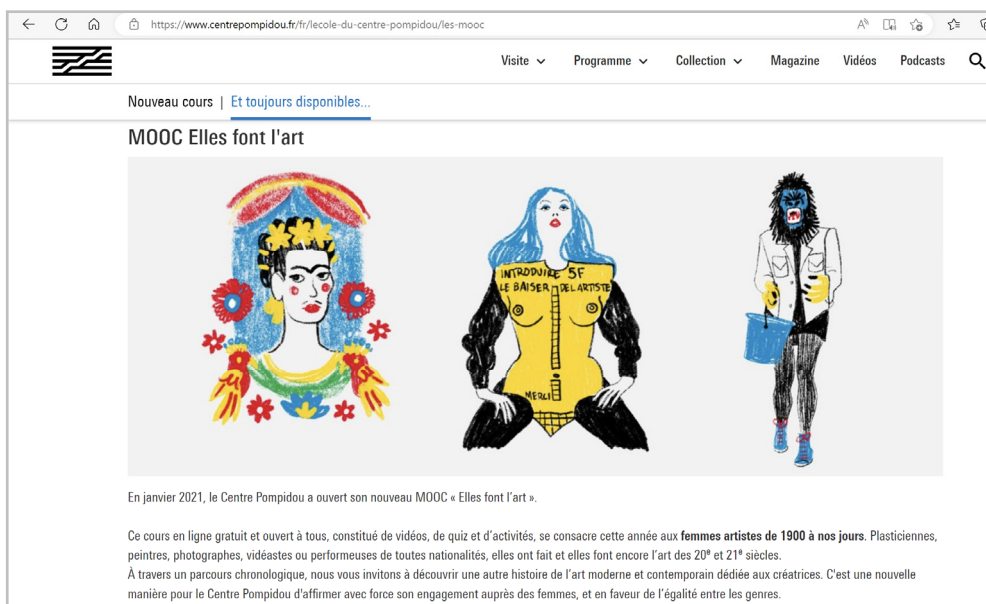

La întrebarea de ce e nevoie de profesionalizarea meseriei de mediator muzeal aflăm răspunsul de la Catherine Guillou, director al departamentului

¹⁴ <https://www.kuverum.ch/modules/grundlagen-der-kulturvermittlung/>.

Audiences de la Centre Pompidou, care afirmă că „**a merge la muzeu nu e același lucru cu a merge la școală**”.¹⁵ Suplimentar și complementar sferei educației, medierea presupune o anumită deschidere intrinsecă celor care o practică, o tendință de înțelegere a celuilalt, a nevoilor sale, de identificare a celor mai adecvate soluții pentru public.

Și pentru că medierea merge de multe ori mână în mână cu noile media, vom aborda foarte succint conținutul digital online și cursurile de tip MOOC, care sunt în mare majoritate gratuite și care permit familiarizarea cu o întreagă paletă de subiecte, inclusiv culturale, care în alte contexte pot părea dificil abordabile. De largă audiență, practic universală, Centrul Pompidou oferă o paletă generoasă de MOOC-uri dintre care reținem aici „Elles font l'art” care permite echipei de mediatori să își reafirme angajamentul față de femei și egalitatea de gen.¹⁶

En janvier 2021, le Centre Pompidou a ouvert son nouveau MOOC « Elles font l'art ».

Ce cours en ligne gratuit et ouvert à tous, constitué de vidéos, de quiz et d'activités, se consacre cette année aux **femmes artistes de 1900 à nos jours**. Plasticiennes, peintres, photographes, vidéastes ou performeuses de toutes nationalités, elles ont fait et elles font encore l'art des 20e et 21e siècles.

À travers un parcours chronologique, nous vous invitons à découvrir une autre histoire de l'art moderne et contemporain dédiée aux créatrices. C'est une nouvelle manière pour le Centre Pompidou d'affirmer avec force son engagement auprès des femmes, et en faveur de l'égalité entre les genres.

Astăzi mai mult ca oricând, într-o Europă în care fenomenul migrației este o realitate practic omniprezentă, medierea culturală se dovedește a fi un instrument foarte util și eficient în atingerea obiectivelor de integrare. Pași mici care constau în facilitarea contactului imigranților cu muzeul, regăsirea identitară, fie ea și parțială într-o anume expoziție, contribuie masiv la obiective mult mai mari, care vizează îmbunătățirea percepției proprii persoane, creșterea stimei de sine, poate chiar a

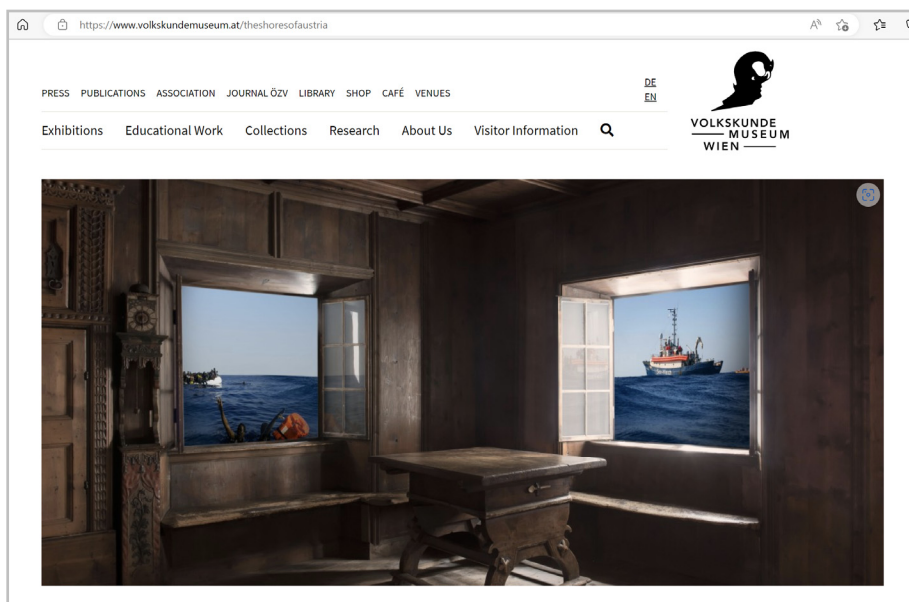
¹⁵ Guillou, Catherine: *Mediation. Experimental Approaches at the Centre Pompidou*, 2012, p. 5.

¹⁶ <https://www.centrepompidou.fr/fr/lecole-du-centre-pompidou/les-mooc>.

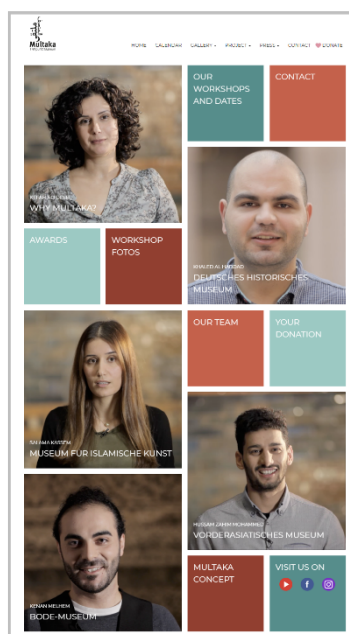
statutului în micro-comunitatea în care trăiesc și, de ce nu, a bunăstării lor spirituale. Ne referim aici la implicarea în muzee de referință din Viena și Berlin a unor mediatori muzeali proveniți din rândurile imigranților. Referința cea mai de succes în acest sens este probabil proiectul „Multaka: Museum as Meeting Point – Refugees as Guides in Berlin Museums”, inițiat în decembrie 2015 de departamentele de profil din cadrul Museums für Islamische Kunst și de Vorderasiatische Museum de la Pergamonmuseum, cărora li s-au alăturat Bode Museum și Deutsches Historisches Museum, toate instituții de renume din Berlin. În cadrul acestei inițiative au fost formați 33 de mediatori, dintre care 20 activează în continuare în cele patru muzee menționate,¹⁷ experiență de care noi am putut avea parte în contextul implementării activităților proiectului Erasmus+ „United for those in Needs: Learn, Open, Care, Keep – The Museum Mediator as Diversity Integrator” (UNLOCK), derulate la Berlin în intervalul 19-23 iulie 2021. În cadrul aceluiași proiect, însă în intervalul 14-15 aprilie 2022, am putut lua contact cu un proiect similar, „The Shores of Austria”, cea mai recentă expoziție a Volkskunde Museum Wien, care a ales să își actualizeze expoziția permanentă în care sunt expuse piese de mobilier din diverse zone etnografice ale Austriei cu piese aparent nesemnificative, precum o vestă de salvare purtată pe durata călătoriei pe mare de unul din imigranți, o cutie de carton (în loc de valiză) plină cu haine de nou-născuți, fereastra tradițională, deschisă nu spre un peisaj autohton, ci spre marea traversată de refugiați, precum și mărturii înregistrate ale mediatorilor selectați din rândul imigranților. Toate acestea ne furnizează o idee despre modul în care antropologia și muzeografia europeană au ales să abordeze acest fenomen care a schimbat inclusiv destinul Europei.¹⁸

¹⁷ <https://multaka.de/konzept-vision/>.

¹⁸ <https://www.volkskundemuseum.at/theshoresofaustria>.

Și pentru că medierea presupune luarea în considerare a tuturor perspectivelor, oferim în acest cadru un exemplu foarte recent, tot de la Berlin. Este vorba de proiectul „Jeden Tag im Museum“ (În fiecare zi la muzeu) care permite supraveghetorilor de muzeu să își prezinte lucrările preferate, subliniind că puțini sunt cei care petrec în compania obiectelor de patrimoniu mai mult timp decât această categorie de personal. Desfășurat la Kulturforum, în Dahlem, în Köpenick dar și în Museumsinsel, acest proiect dă posibilitatea angajaților menționați, cu profiluri dintre cele mai variate, să ne vorbească despre relația lor privilegiată cu patrimoniul, despre experiențele pe care le trăiesc zi de zi în compania acestor obiecte, ce se transformă în veritabili tovarăși de viață.¹⁹ Și acest proiect dovedește că medierea împuternicește, dă aripi, speranță și încredere.

¹⁹ <https://www.smb.museum/en/museums-institutions/ Pergamonmuseum/exhibitions/detail/every-day-at-the-museum/>.

← ↻ 🏠 🔍 https://www.smb.museum/en/museums-institutions/pergamonmuseum/home/ 🔍 🏠 ⌂

About us Collections & research Exhibitions Education & outreach Events Plan your visit

Gerard Jansen in front of a Portrait of a Lady by Diego Rodriguez de Silva y Velázquez © Staatliche Museen zu Berlin, Gemäldegalerie / Valerie Schmidt

Every Day at the Museum

Guards Present Their Favourite Works

Pergamonmuseum

17.06.2022 to 08.01.2023

← ↻ 🏠 🔍 https://www.smb.museum/en/museums-institutions/pergamonmuseum/exhibitions/detail/every-day-at-the-museum/ 🔍 🏠 ⌂

About us Collections & research Exhibitions Education & outreach Events Plan your visit

Azzad Ismail Dhif next to the bust of King Echnaton © Staatliche Museen zu Berlin, Ägyptisches Museum und Papyrussammlung / Valerie Schmidt

- Organizer
- Venue
- Address / Getting there
- Opening times
- Admission / Public health measures
- Information / Booking / Feedback

Related Links

[WEITWINKEL - Global Perspectives on Collect](#)

Share

← ↻ 🏠 🔍 https://www.smb.museum/en/museums-institutions/pergamonmuseum/exhibitions/detail/every-day-at-the-museum/ 🔍 🏠 ⌂

About us Collections & research Exhibitions Education & outreach Events Plan your visit

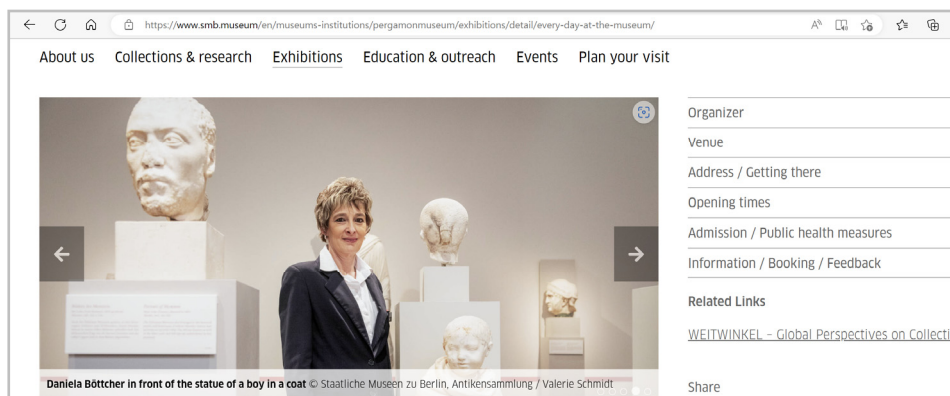
Gina in front of the big chandelier © Staatliche Museen zu Berlin, Kunstgewerbemuseum / Valerie Schmidt

- Organizer
- Venue
- Address / Getting there
- Opening times
- Admission / Public health measures
- Information / Booking / Feedback

Related Links

[WEITWINKEL - Global Perspectives on Collectio](#)

Share

Și pentru că preocupările de mediere culturală în cadrul Complexului Muzeal Național „Moldova” Iași se consolidează an după an la Palatul Culturii din Iași, considerăm relevant să menționăm în acest cadru inițiativa colegilor de la Biroul de informații de a colecta întrebări și sintetiza cele mai relevante răspunsuri pentru a veni în sprijinul tuturor celor interesați de muzeele din cadrul instituției ieșene de cultură.

În loc de concluzie ... o întrebare: are cultura nevoie de mediere ?

Nu putem ignora o întrebare care poate părea firească pentru unii, total nepotrivită pentru alții, și anume: are cultura nevoie de mediere? Ei bine, DA, atunci

când prin cultură nu înțelegem cu toții același lucru, atunci când nu ne raportăm la ea din aceeași perspectivă.

MUSEUMSINSEL [Besuch](#) [Ausstellungen](#) [Programm](#) [Tickets](#)

Dyen, 5 Jahre

Riesengitarre

Auf der Riesengitarre kannst du nicht nur spielen, sondern auch in sie hineinkriechen.
Zupf an einer ihrer Saiten. Was spürst du?
Mit den Händen kannst du an den Wänden der Gitarre die Schwingungen des Tons fühlen.
Der hohle Holzkörper verstärkt den Klang des Instruments.
Zähle auch die Saiten der Gitarre. Die Riesengitarre ist einer sehr alten Gitarre nachgebaut und hat deshalb nur fünf Saiten.

Weitere Musikinstrumente findest du in der Abteilung [Musikinstrumente](#).

In der Riesengitarre kann man den Klang nicht nur hören, sondern auch fühlen. Bild: Deutsches Museum

„Mir gefällt die Gitarre, die ist echt groß. Ich wünschte, ich wäre so groß.“

BIBLIOGRAFIE

Caillet, Elisabeth: „Les médiateurs culturels dans les musées”, în *Bulletin des bibliothèques de France* (BBF), 1994, n° 5, pp. 40-43

Fleury, Laurent: „L'influence des dispositifs de médiation dans la structuration des pratiques culturelles. Le cas des correspondants du Centre Pompidou”, în *Lien social et Politiques*, no. 60, automne 2008, *Médiation culturelle: enjeux, dispositifs et pratiques*, pp. 13-24, <https://doi.org/10.7202/019442ar>

Guillou, Catherine: *Mediation. Experimental Approaches at the Centre Pompidou*, 2012

Lafortune, Jean-Marie: „De la médiation à la médiacion: le double jeu du pouvoir culturel en animation”, în *Lien social et Politiques*, no. 60, automne 2008, *La médiation culturelle: enjeux, dispositifs et pratiques*, pp. 49-60, <https://doi.org/10.7202/019445ar>

Mandel, Birgit: *Interkulturelles Audience Development – Zukunftsstrategien für öffentlich geförderte Kultureinrichtungen*, [transcript] – Kultur und Museumsmanagement, transcript Verlag, Bielefeld, 2013

Mantoya, Nathalie: „Médiation et médiateurs culturels : quelques problèmes de définition dans la construction d'une activité professionnelle”, în *Lien social et Politiques*, no. 60, automne 2008, *La médiation culturelle: enjeux, dispositifs et pratiques*, pp. 25–35. <https://doi.org/10.7202/019443ar>

Octobre, Sylvie: „Make Way for Mediation”, in *Mediation. Experimental Approaches at the Centre Pompidou*, 2012, pp. 6-9.

<https://www.centrepompidou.fr/fr/lecole-du-centre-pompidou/les-mooc>

http://connectabruzzo.it/Mediatore_Museale/index.html

<https://www.deutsches-museum.de/museumsinsel/ausstellung/kinderreich>

<https://www.kuverum.ch/modules/grundlagen-der-kulturvermittlung/>

<https://www.miriconosci.it/iii-iv-mediatore-culturale-museale/>

<https://multaka.de/konzept-vision/>

<https://www.smb.museum/en/museums->

[institutions/pergamonmuseum/exhibitions/detail/every-day-at-the-museum/](https://www.smb.museum/en/museums-institutions/pergamonmuseum/exhibitions/detail/every-day-at-the-museum/)

<https://www.volkskundemuseum.at/theshoresofaustria>